

УДК 658.15

Тимошик Н.С.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний технічний університет імені І. Пулюя

Семчишин Є.В.

викладач економічних дисциплін,
Технічний коледж
Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя

Tymoshyk Nataliya

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Semchyshyn Yevheniia

Technical College of Ternopil Ivan Puluj National Technical University

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто сутність та функції фінансових ресурсів підприємства, обґрунтовано класифікацію основних джерел їх формування, які є первинною основою та водночас використовуються як передумови виникнення фінансових ресурсів. Проаналізовано підходи до визначення раціонального співвідношення залучених та власних коштів на різних стадіях діяльності підприємств. Охарактеризовано чинники, врахування яких спричиняє оптимальне формування структури фінансових ресурсів. Проаналізовано можливі альтернативні варіанти вирішення фінансових питань, на основі яких ухвалюються раціональні рішення. Наведено взаємозв'язок між складовими ресурсів. Обґрунтовано, що тільки системний, комплексний підхід до управління формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів суб'єктів господарювання спроможний забезпечити більшу ефективність діяльності та конкурентоспроможність.

Ключові слова: управління фінансовими ресурсами, класифікація фінансів, капітал, фінансовий ринок.

Постановка проблеми. Функціонування ринкових відносин в Україні відбувався за постійної нестачі фінансових ресурсів у значній кількості суб'єктів підприємницької діяльності. Нестабільність національної валюти, розгортання інфляційних процесів, недосконалість бюджетно-податкової політики, скорочення власних ресурсів через збиткову діяльність, недоступність кредитних ресурсів через їх високу вартість, загострення економічної та політичної кризи, а також інші фактори здійснюють негативний вплив на ефективність господарської діяльності підприємств України. Відсутність фінансових ресурсів у необхідному обсязі спричиняє порушення платіжної дисципліни та зниження рівня фінансової стійкості підприємств, отже, національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формуванням та використанням фінансових ресурсів займалися такі вчені, як М.М. Бердар, М.Д. Білик, І.О. Бланк, О.Д. Василик, А.А. Горбатенко, І.В. Зятковський, Л.О. Лігоненко, В.М. Опарін, К.В. Павлюк, А.М. Поддєрьогін, П.А. Стецюк, Дж.С. Мілль, Г. Дональдсон, Дж. Хірт, Ю. Брігхем, Р. Брейлі. У кожного з них сформувався своя позиція щодо визначення фінансових ресурсів.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження фінансових ресурсів суб'єктів господарювання як основної складової їх ресурсного забезпечення, ефективна організація яких повинна сприяти оптимальному формуванню, розподілу та раціональному використанню.

Виклад основного матеріалу. Фінанси підприємств посідають значне місце у структурі фінансових ринкових відносин. Найбільше використовуються вони у сфері виробництва, під час якого створюється певний продукт чи послуга, валовий внутрішній продукт, національний дохід. Крім того, через механізм оподаткування формується головна частина фінансів держави.

Іншими словами, фінанси підприємств – це врегульовані за допомогою спеціальних прийомів, інструментарію та методів потоку кошти шляхом створення на мікрорівні системи грошових фондів для забезпечення підготовки виробництва, його здійснення та реалізації продукції, отримання виручки, доходу й прибутку, а також забезпечення економічного розвитку.

Для фінансових ресурсів підприємств характерні такі властивості:

- поетапність формування;
- відображення ставлення до власності;
- наявність джерел формування;
- чіткість визначення структури фінансових ресурсів підприємства;
- конкретність цілей використання [1].

Фінанси підприємства безпосередньо впливають на ефективне управління як матеріальними, так і фінансовими ресурсами, забезпечуючи їх збалансованість. Під час організації виробничо-господарської діяльності підприємство постійно стикається з необхідністю вибору раціональних варіантів ухвалення рішень щодо фінансів з цілої низки альтернатив:

– спрямувати кошти на придбання акцій іншого підприємства чи розпочати будівництво нового цеху для підприємства;

– чистий прибуток, який отримало підприємство після сплати податків, використати на технічне переоснащення, розвиток виробництва чи приріст фонду споживання (крім того, слід визначити, в якій пропорції);

– створити завищені запаси дефіцитних матеріалів щодо потреби сьогодні чи закупити їх у майбутньому за ступенем потреби;

– укласти кредитний договір з комерційним банком щодо отримання коштів чи відтермінувати;

– залучити інвесторів для здійснення спільної діяльності чи обмежитися власними фінансовими ресурсами.

Фінансові відносини підприємства виникають тоді, коли здійснюються формування власних грошових ресурсів, прибутків, їх розподіл, залучення позичкових коштів фінансування виробничо-господарської діяльності та їх використання для розвитку підприємства. Саме під час фінансування виробничих процесів формуються певні економічні взаємовідносини між його учасниками, які оцінюються величиною частки кожного з них.

Розподільчі грошові відносини формують зміст фінансів підприємств, і вони можуть виникати [2]:

– між суб'єктами господарювання в процесі організації спільних виробництв, розрахунків з постачальниками та споживачами, залучення інвестицій, надання комерційних кредитів тощо (ефективна організація цих стосунків спроможна забезпечити високу результативність діяльності);

– між співзасновниками підприємства під час визначення розміру статутного капіталу, який необхідний для придбання основних та оборотних фондів;

– між підприємством та його структурними підрозділами щодо розподілу оборотних коштів, використання прибутку та фінансування витрат, що суттєво впливає на ритмічність виробництва продукції;

– між підприємством та працівниками під час розподілу доходів, виплати дивідендів за акціями, відсотків за облігаціями та утримання штрафів, від чого, зрештою, залежить ефективне використання людського потенціалу;

– між підприємством та учасниками фінансового ринку, зокрема інвестування вивільнених нині коштів та розміщення цінних паперів підприємства, що дасть змогу залучити додаткові джерела фінансування діяльності підприємства;

– між корпоративними, галузевими органами та підприємством у процесі формування, використання та перерозподілу централізованих спеціальних фондів, здійснення фінансування певних галузевих програм, надання фінансової підтримки на умовах повернення задля впровадження інвестиційних проектів та придбання оборотних коштів, проведення різних маркетингових досліджень, виставок, науково-дослідних робіт (переважно такі фінансові відносини пов'язані з внутрішньо корпоративним та внутрішньогалузевим перерозподілом грошових ресурсів і спрямовані на підтримання підприємств, їх розвиток);

– між фінансовою системою держави та підприємством під час фінансування з бюджету, формування державних спеціальних фондів, сплати податків та інших платежів до бюджету, надання підприємствам пільг в разі оподаткування, отримання коштів зі спеціальних фондів, розрахунків за штрафними санкціями;

– між банківською системою та підприємством під час відкриття та обслуговування рахунків, коштів на депозитах, купівлі та продажу валюти, отримання та виплати кредитів, сплати відсотків тощо;

– між страховими компаніями та підприємством у процесі страхування життя окремих категорій працівників, майна, підприємницьких та різних комерційних ризиків;

– між інвестиційними установами та підприємством під час розміщення інвестиційних коштів, здійснення приватизації та інших операцій.

Зазначені фінансові відносини мають особливості застосування, проте в їх основу закладено рух грошових потоків. Так, рухом грошових коштів формується статутний капітал підприємства, здійснюється кругообіг фондів у процесі виробництва, отримання й розподіл прибутку та інших грошових виплат із фондів, тобто такі грошові відносини визначають зміст, сутність фінансів суб'єктів господарювання.

Сутність фінансів підприємства під час здійснення виробничо-господарських процесів характеризується певними функціями. Функції фінансів господарських суб'єктів – це взаємопов'язані групи, які об'єднують всі фінансові операції у процесі діяльності. Можна виокремити такі основні функції:

1) акумулююча (мобілізація, формування грошових ресурсів та фондів, що проявляється через залучення коштів ззовні шляхом створення статутного капіталу, акумулювання коштів від реалізації, спеціальних цільових коштів та нерозподіленого прибутку);

2) розподільча (розподіл та раціональне використання грошових коштів, що використовуються для здійснення податкових платежів до бюджету, спеціальних централізованих фондів, забезпечення інвестиційної, виробничо-господарської діяльності, соціального розвитку та вилучення вільних фінансових ресурсів задля їх вкладення в операції з високою рентабельністю);

3) контрольна (здійснення постійних спостережень за формуванням та використанням фінансових ресурсів, зокрема за оптимальністю організаційної структури управління фінансами, залученням додаткових коштів у виробничо-господарську діяльність підприємства, розробленням та впровадженням механізму фінансового планування, який забезпечить відображення руху фінансових ресурсів, уточненням умов укладених договорів, способів та термінів розрахунків за ними, вчасною виплатою штрафних санкцій) [3].

Формування оптимальної структури джерел фінансування господарських суб'єктів передбачає використання функцій фінансів задля забезпечення коштами необхідного обсягу затрат і отримання відповідного доходу, що є основним завданням цих структур.

Сьогодні суб'єкти господарювання самостійно вибирають методи нагромадження та використання фінансових ресурсів. Для розроблення ефективних важелів управління цим процесом необхідна системна класифікація грошових ресурсів.

Існують такі класифікації фінансових ресурсів:

1) за формою залучення інвестицій:

- фінансова форма;
- матеріальна форма;
- нематеріальна форма;

2) за джерелами виникнення:

- власні (статутний фонд, валовий дохід, амортизаційні відрахування прибуток тощо);
- залучені (кошти, мобілізовані на фінансовому ринку, отримані кредити, пайові внески);

3) за формами власності:

- державні;
- приватні;

4) за організаційно-правовими сторонами діяльності:

- індивідуальні;
- акціонерні;
- пайові;

5) за інвестиційними об'єктами:

- основні;
- оборотні;

6) за формами в процесі кругообігу:

- виробнича форма;
- товарна форма;
- грошова форма [4].

Для сучасних економічних відносин важливими є принципи організації фінансів, які сприяють створенню такої відтворювальної системи, що забезпечує не лише її стійкість, але й умови розвитку (табл. 1). Реалізація цих основних принципів сприятиме розробленню фінансової політики, формуванню системи управління фінансовими ресурсами конкретного підприємства, а також має базуватись на спільних характеристиках.

Фінансові ресурси мають такі характеристики.

1) Об'єкт управління фінансами, який є основним елементом впливу фінансового менеджменту на підприємстві. Саме у виробничо-господарській діяльності суб'єкта господарювання особлива увага зосереджується на управлінні фінансами.

2) Джерело ризику. В діяльності підприємства завжди існує зв'язок між ризиком та прибутком. Фінансові ризики є невід'ємною частиною фінансово-економічної діяльності, а фінансові ресурси є причиною невизначеності. Зі зростанням прибутку збільшується рівень ризику.

3) Джерело зростання прибутку. Фінансові ресурси як джерело доходів переважно діють відокремленим чином від інших складових елементів виробництва. Їх використання забезпечується формуванням відповідних грошових надходжень суб'єкта господарювання в інвестиційну та фінансову сферу діяльності. Нагромажені фінансові ресурси витрачаються на фінансування інвестицій задля отримання прибутку в перспективі.

Принципи організації фінансів підприємств

Принципи	Сутність	Можливості
Принцип господарської та юридичної самостійності	Право на використання власних і притриманих до них коштів та ресурсів, відповідальність за їх розподіл та використання.	Зосередження фінансових ресурсів на найважливіших напрямках виробничо-господарської діяльності, підвищення їх маневреності.
Принцип відповідальності за результати господарської діяльності	Фінансовий результат у суб'єкта господарювання є основним показником діяльності як керівництва, так і всього колективу.	Встановлення рівня відповідальності керівника та заміни за потреби.
Принцип фінансового планування	Планування визначає рух грошових потоків на поточний період і в перспективі, передбачає отримання й напрями використання грошових коштів.	Забезпечення планування фінансового результату.
Принцип мінімізації фінансових витрат	Передбачення повного фінансування витрат за оптимального використання фінансових ресурсів.	Виявлення резервів зниження витрат задля максимізації доходу.
Принцип фінансових резервів	Передбачення процесу формування фінансових резервів на підприємстві. Фінансові резерви сприяють стабільній виробничо-господарській діяльності в умовах постійних змін ринкової кон'юнктури, а також в разі виникнення ризиків.	Створення в необхідному та цілком достатньому розмірі фінансових резервів, забезпечення підприємству позитивного іміджу на ринку.
Принцип фінансової дисципліни	Підприємство має повністю та своєчасно сплачувати фінансові зобов'язання перед банківськими установами, партнерами, органами влади, різними фондами, зокрема перед своїми працівниками.	Вчасне здійснення розрахунків за зобов'язаннями, те, що власні кошти окупаються.
Принцип самоокупності	Підприємство забезпечує покриття всіх витрат за рахунок отриманих результатів від своєї власної діяльності.	Забезпечення відтворення виробництва, кругообіг грошових ресурсів.
Принцип розподілу коштів	Чітке розмежування коштів, які задіяні в обслуговуванні обігу підприємства, на власні та позикові (наприклад, кредити банку).	Відстеження потреби в позикових коштах, раціональний розподіл власних грошових ресурсів.
Принцип прибутковості	Витрати підприємства покриваються отриманим доходом, включаючи приріст.	Формування джерел надходжень для розширеного відтворення та соціального розвитку.
Принцип розмежування основної та інвестиційної діяльності підприємства	Визначення питомої ваги доходів від основної та інвестиційної діяльності.	Аналіз результативності використання інвестицій та їх доцільності.
Принцип фінансового співвідношення термінів	Забезпечення мінімальної різниці в часі між отриманням та використанням коштів, що особливо важливо в умовах інфляції та зміни курсів валют.	Оперативне вирішення фінансових питань.

4) Джерело погашення зобов'язань, оскільки під час здійснення виробничо-господарської діяльності постійно виникає дебіторська та кредиторська заборгованість перед державою, інвесторами, власниками, кредиторами тощо. Такі заборгованості потребують погашення в найкоротші терміни, як правило, при цьому використовуються фінансові ресурси.

Фінансові ресурси містять такі індивідуальні характеристики:

– значна трансформаційна здатність активів (фінансові ресурси самі по собі не беруть прямої участі в процесі виробництва; їх необхідно спочатку перетворити на інші активи);

– фінансовий потенціал підприємства (саме фінансові ресурси характеризують фінансову складову потенціалу підприємства; ліквідність активів та здатність регулювати чисті грошові потоки є базовими елементами оцінювання платоспроможності, фінансової стійкості, кредитоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства; необхідність економічного зростання суб'єктів господарювання зумовлює склад, структуру та обсяг фінансових ресурсів).

Водночас від розміру грошових ресурсів залежить вчасне виконання зобов'язань перед банками, бюджетом, страховими та іншими організаціями, розширене відтворення. За достатньої кількості фінансових ресурсів, їх ефективного використання підвищується добробут підприємства, тобто фінансова стійкість, платоспроможність та ліквідність.

Інноваційний розвиток підприємств зумовлює потребу дослідження питання їх фінансування, особливо процесів формування та ефективного використання фінансових ресурсів як базових засад фінансового забезпечення виробничо-господарської діяльності суб'єктів підприємництва.

За наукових підходів авторів [5, с. 96] до загальної величини фінансових ресурсів суб'єктів господарювання належать такі елементи:

- статутний капітал (фонд);
- додатковий капітал;
- резервний капітал;
- амортизаційні відрахування;
- спеціальні фонди, що утворюються на підприємстві за рахунок прибутку;

- нерозподілений прибуток;
- кредиторська заборгованість усіх видів;
- короткострокові та довгострокові кредити банків;
- всі види фінансових позик тощо.

Під час проведення детальніших досліджень названих елементів слід зауважити, що не всі вони входять в загальну суму фінансових ресурсів. Постійних рух ресурсів приводить до зміни їх форми, виду задля сприяння формуванню все нових фінансових ресурсів [6, с. 143]. При цьому джерело відповідного фінансового ресурсу так і залишається незмінним, а припинення його існування автоматично означає відсутність самого фінансового ресурсу. Звідси випливає, що джерело фінансування є первинною основою, а також передумовою виникнення фінансових ресурсів.

Важливим для управління фінансами є формування власних та залучених коштів. Через це необхідно проаналізувати кількість коштів підприємства, використаних у попередньому періоді та плановому періоді. Тоді потрібно визначити, яку частину власних фінансових ресурсів зможе отримати підприємство з внутрішніх надходжень (наприклад, амортизаційні відрахування, нерозподілений прибуток, що залишився на підприємстві) та зовнішніх (зокрема, акціонерний та додатковий пайовий капітал, кошти, отримані від благодійності).

Підприємство може збільшити прибуток за рахунок зменшення витрат на виробництво й реалізацію продукції, збільшення обсягів реалізованої продукції, зниження витрат від браку.

Слід зауважити, що коли підприємство використовує лише власний капітал, то це забезпечує йому найбільшу фінансову стійкість, відповідну платоспроможність в перспективі та нижчий рівень ризику банкрутства. Водночас обмежується можливість формування відповідної кількості активів за сприятливої кон'юнктури ринку, не використовуються фінансові важелі приросту величини прибутку на вкладений в цей період капітал, що стримує темпи розвитку підприємства [7].

Іншим способом підвищення ефективності використання власних ресурсів підприємства є зменшення або недопущення дебіторської та кредиторської заборгованості. Тільки після проведеного аналізу власних ресурсів здійснюють оцінювання залучених фінансових коштів. Встановлюють величину фінансових ресурсів, які доцільно залучити, в кого їх взяти, на яких умовах, який саме кредит брати (ломбардний, бланковий, револьверний, іпотечний), на який термін, з яких джерел здійснювати повернення.

Однак їх велика кількість приводить до погіршення фінансової діяльності підприємства, оскільки це вимагає нових витрат на сплату дивідендів на акції, відсотків за отриманий кредит, що знижує ліквідність балансу підприємства, тому виникає потреба додаткової перевірки доцільності залучення додаткових коштів. Після оцінювання залучених та власних коштів необхідно порівняти їх питомі ваги.

Немає єдиного підходу до визначення ефективного співвідношення залучених та власних коштів, проте

існують різні чинники, врахування яких спричинить оптимальне формування структури фінансових ресурсів підприємства. Це означає, що забезпечується найбільш раціональна пропорційність між коефіцієнтом фінансової стійкості та фінансової рентабельності. При цьому максимізується його ціна на ринку.

Для підприємств, що виготовляють продукцію та перебувають на перших етапах життєвого циклу, доцільно застосовувати у процесі розвитку більшу частину залученого капіталу, хоча ціна такого капіталу може бути вищою за середньоринкову. Кредитори вважають, що на таких підприємствах існує значний ризик.

Вже на стадії зрілості потрібно більше використовувати власні ресурси. Якщо попит на продукцію існує стабільно, то можна залучати запозичені кошти, й навпаки.

На етапі спадання здебільшого не вистачає власних внутрішніх грошових коштів, а позикові обмежені через великий ризик, тому суб'єкт господарювання може залучати кошти інвесторів та кошти внутріфірмового розподілу. Якщо держава або місцева влада зацікавлена у збереженні підприємства у зв'язку з його соціально-економічною значущістю, то можуть бути надані кошти державного чи місцевого бюджетів.

Рівень зростання прибутку господарського суб'єкта забезпечується виявленням ефекту, як операційного, так і фінансового. З цих причин підприємства, в яких зростає обсяг реалізації продукції та є невисокий коефіцієнт операційного левериджу, можуть поступово нарощувати коефіцієнт фінансового левериджу шляхом використання більшої частини залучених коштів.

Управління фінансовими ресурсами можна узагальнено поділити на такі основні напрями.

1) Аналізування та планування майнового стану й фінансових показників підприємства. Для цього проводяться оцінювання активів підприємства та фінансування їх джерел; пошук інших можливостей додаткового фінансування; визначення розміру фінансових ресурсів, які потрібні для стабілізації досягнутого економічного рівня підприємства та розширеного відтворення; формування системи контролю за ефективністю розподілу та використання грошових коштів.

2) Забезпеченість фінансовими ресурсами підприємства достатньої кількості. При цьому визначаються підходи до управління джерелами формування грошових ресурсів підприємства, оцінюється їх необхідний обсяг, визначаються форми надання (коротко- чи довгострокове кредитування, готівка), способи активізації фінансових ресурсів, час надання, ступінь доступності, рівень ризику та обсягу витрат, які пов'язані із залученням конкретного виду фінансових ресурсів (формальні та неформальні методи надання коштів, відсоткові ставки).

3) Раціональний розподіл та витрачання фінансових ресурсів, що проводяться в межах виробленої стратегії управління активами, капіталом та інвестиційною діяльністю.

Після проведення такого аналізу формуються висновки щодо стану фінансових ресурсів на підприємстві, за якими згодом ухвалюються управлінські рішення з таких напрямів: яка величина грошових ресурсів отримана підприємством за видами діяльності, з яких джерел; які здійснені витрати коштів за видами діяльності; чи перевищують доходи видатки за видами діяльності; з яких джерел здійснюється фінансування виробничо-господарської та інвестиційної діяльності; які політика фінансування капіталовкладень та методика управління довгостроковими вкладеннями; що необхідно змінити в управлінні дебіторською заборгованістю, товарно-матеріальними запасами та грошовими коштами; чи правильно вибраний метод нарахування амортизації; чи

існує потреба зовнішнього фінансування; чи доцільні будь-які зміни в дивідендній політиці; чи є потреба змінювати систему контролю за управлінською діяльністю.

Таким чином, ефективна виробничо-господарська, інвестиційна та фінансова діяльність підприємства значною мірою базується на виваженому підході до формування, розподілу та використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. За достатнього обсягу сформованих грошових ресурсів забезпечується ритмічність виробничої діяльності, а стабільні надходження з джерел формування коштів сприяють зміцненню платоспроможності підприємства. Раціональна структура їх розподілу забезпечує більшу ефективність діяльності та конкурентоспроможність.

Список літератури:

1. Бердар М.М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства на основі логістичного підходу. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 5(83). С. 133–138.
2. Малій О.Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. № 2. С. 71–74.
3. Бойко Є.М. Сучасний стан та проблеми процесу формування фінансових ресурсів підприємства в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 5. С. 15–18.
4. Яременко В.Г., Салманов Н.М. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 19(3). С. 158–162.
5. Волинчук Ю.Ю. Особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємств. *Економічний аналіз*. 2012. Вип. 11. Ч. 2. С. 96.
6. Курінна О.В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Економіка*. 2013. Вип. 2. С. 140–148.
7. Гаврилко П.П. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2016. Т. 21. Вип. 3. С. 131–134.

ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ И ОПТИМИЗАЦИИ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ ПРЕДПРИЯТИЙ

В статье рассмотрены сущность и функции финансовых ресурсов предприятия, обоснована классификация основных источников их формирования, которые являются первичной основой и одновременно используются как предпосылки создания финансовых ресурсов. Проанализированы подходы к определению рационального соотношения привлеченных и собственных средств на различных стадиях деятельности предприятий. Охарактеризованы факторы, учет которых обуславливает оптимальное формирование структуры финансовых ресурсов. Проанализированы возможные альтернативные варианты решения финансовых вопросов, на основе которых принимаются рациональные решения. Приведена взаимосвязь между составляющими ресурсов. Обосновано, что только системный, комплексный подход к управлению формированием, распределением и использованием финансовых ресурсов субъектов хозяйствования способен обеспечить большую эффективность деятельности и конкурентоспособность.

Ключевые слова: управление финансовыми ресурсами, классификация финансов, капитал, финансовый рынок.

ORGANIZATIONAL ASPECTS OF FORMATION AND OPTIMIZATION OF FINANCIAL RESOURCES OF THE ENTERPRISES

The article deals with organizational aspects of formation and optimization of financial resources of the enterprises. Absence of financial resources in necessary extent and their management leads to violation of payment discipline and reduction of the level of financial sustainability of the enterprises and national economy as a whole. The purpose of the article is to study financial resources of the economic entities as the main component of their resource support, an effective organization of which should contribute to optimal formation, distribution and rational use. For financial resources of the enterprises, there are characterized the main properties, in particular: step-by-step formation; reflection of relation to the ownership; availability of sources formation; clarity in determining the structure of financial resources of the enterprise; specific purpose of use. Financial resources management is summarized and grouped according to the following main directions: analysis and planning of property state and financial indicators of the enterprise; sufficient provision with financial resources of the enterprise; rational allocation and spending of financial resources, conducted within the framework of the developed strategy of asset management, capital and investment activities. After conducting such an analysis, conclusions are drawn on the state of financial resources at the enterprise, according to which subsequent managerial decisions are made in the following areas: amount of cash resources obtained by the enterprise on the kinds of activities and their sources; expenses incurred on the kinds of activities; exceeding of income over expenditures on the kinds of activities; sources from which financing of production and economic and investment activity is performed; the policy of capital investment and the methodology of managing long-term investments, etc. Only a systemic, integrated approach to the formation, distribution and use of financial resources of economic entities is able to provide higher efficiency of activity and competitiveness.

Key words: financial resources management, classification of finances, capital, financial market.